

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ СВЯТОШИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ В МІСТІ КИЄВІ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ
МІСТА КИЄВА**

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Протокол засідання науково-
методичної ради Центру
позашкільної роботи
Святошинського району
м.Києва**

**Протокол засідання педагогічної
ради Центру позашкільної роботи
Святошинського району м.Києва**

30 серпня 2022 року №1

06 вересня 2022 року №1

Навчальна програма з позашкільної освіти

«ВЕСЕЛКА»

Початковий рівень 1 рік навчання для дітей віком 5-6 років

Автори:

В. В. Драєнкова, керівник гуртка «Веселка»

О. В. Штефан, методист

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток мислення, формування елементарних математичних понять відбувається протягом усіх періодів дошкільного віку дитини. Старше дошкільля - це вік, коли формується вміння узагальнювати і систематизувати свої знання.

Навчальна програма реалізується в творчому об'єднанні «Веселка» Центру позашкільної роботи Святошинського району міста Києва та розрахована на вихованців 5-6 років. Програма є комплексною і поєднує напрями освіти науково-технічний, гуманітарний та художньо-естетичний.

Метою програми є формування базових компетентностей особистості засобами різних видів продуктивної діяльності (малювання, ліплення, аплікація, конструювання), створення умов для розвитку й удосконалення пізнавальних процесів, формування елементарних математичних понять, основ грамоти.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної, яка передбачає оволодіння знаннями про основні математичні поняття «цифра», «число», «величина», «форма», «простір», «час»; про країну, місто, столицю, адресу; букв рідної мови; про живу й неживу природу; кольори, матеріали;

практичної, яка передбачає вміння аналізувати, узагальнювати, класифікувати, групувати предмети за ознаками кількості, форми, величини, кольору; орієнтуватися в просторі і часі; рахувати в межах 10; читати і друкувати букви української абетки;

творчої, яка передбачає формування образного, просторового, логічного та абстрактного мислення, вміння бачити в звичайних побутових предметах незвичайні об'єкти;

соціальної, яка передбачає володіння навичками взаємодії з дорослими і однолітками, колективної діяльності, виховання працьовитості, вміння доводити роботу до кінця; формування почуття взаємодопомоги, вміння спілкуватися з однолітками та дорослими; виховання пошани до рідної країни, її природи і людей..

Програма передбачає навчання вихованців у групах початкового рівня протягом 1 року. На опрацювання навчального матеріалу відводиться 216 год. (6 год. / тиждень).

Програмою передбачено варіативність форм, методів навчання: розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація, розвиваючі ігри. Обов'язковими елементами кожного заняття є руханки, вправи для пальчиків і повторення правил техніки безпеки. Навчальні досягнення вихованців оцінюються вербальними заохоченнями під час підсумкових занять.

Програма є орієнтовною, і керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у її зміст, враховуючи інтереси дітей та стан матеріально-технічного забезпечення закладу, незмінним залишається мета і прогнозований результат .

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ пор	Розділ, тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	всього
	Вступ	1	2	3
	Розділ 1. Формування елементарних математичних понять	21	51	72
1.1	Цифри і числа. Порядковий кількісний і рахунок.	9	21	30
1.2	Величини: довжина, висота, ширина, товщина, маса.	3	6	9
1.3	Основні геометричні фігури.	3	15	18
1.4	Просторові ознаки	3	3	6
1.5	Одиниці вимірювання часу	3	6	9
	Розділ 2. Мовлення дитини. Основи грамоти	32	40	72
2.1	Слово. Звуки мови. Звуковий аналіз слів. Голосні звуки та букви. Приголосні звуки та букви.	12	24	36
2.2.	Склад. Наголос.	1	2	3
2.3.	Словосполучення. Речення.	1	2	3
2.4.	Мовлення дитини. У світі природи. Природні явища. Предмети навколо нас. Професії. Сім'я.	9	6	15
2.5.	Слухання та переказ казок,	9	6	15

	оповідань. Заучування віршів напам'ять.			
Розділ 3. Художня творчість		16	53	69
3.1.	Аплікація з паперу.	3	12	15
3.2.	Аплікація та поробки з природного матеріалу.	3	6	9
3.3.	Аплікації з кольорового картону.	3	12	15
3.4.	Ліплення з солоного тіста.	1	5	6
3.5.	Оригамі.	3	9	12
3.6.	Об'ємні поробки з паперу та картону	3	9	12
	Підсумок	-	3	3
	Разом	48	98	219

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Основи безпеки життєдіяльності. «Я - українець».

Практична частина. Гра-знайомство «Друзі починаються з усмішки». Гра «Знайди предмет у своєму портфелі»

Розділ 1. Формування елементарних математичних понять 72 год)

1.1. Цифри і числа. Порядковий кількісний і рахунок 30 год)

Теоретична частина. Правила сидіння, тримання зошита і олівця.

Один і багато (множина). Числа і цифри 1,2,3,4,5,6,7,8,9. Число і цифра 0. Назви чисел по порядку від 1 до 10. Прямий і зворотній рахунок. Склад числа першого десятка. Знаки порівняння $>$; $<$ Арифметичні знаки $+$; $-$; $=$.

Таблиця додавання і віднімання в межах 10. Правила написання цифр. Математичні та логічні задачі. Десяток - нова лічильна одиниця. Знайомство з цифрами другого десятка.

Практична частина. Прямий і зворотній рахунок. Написання цифр. Додавання і віднімання в межах 10 усно і письмово. Розв'язання прикладів на додавання та віднімання. Розв'язання прикладів на порівняння чисел. Логічні вправи з числами. Написання чисел. Складання і розв'язання задач.

1.2. Величини: довжина, висота, ширина, товщина, маса (9 год)

Теоретична частина. Довжина, способи порівняння предметів за довжиною, довший, коротший. Висота, способи порівняння предметів за висотою, вищий, нижчий. Ширина, способи порівняння предметів за шириною, ширший, вужчий. Товщина, способи порівняння предметів за товщиною, товщий, тонший. Маса, способи порівняння предметів за масою, легший, важчий. Однакові.

Практична частина. Вправи на аналіз, узагальнення, класифікацію і групування предметів, об'єктів за формою, величиною, кількістю та кольором.

1.3. Основні геометричні фігури (18 год)

Теоретична частина. Коло, трикутник, овал, чотирикутники. Діагональ, горизонталь, вертикаль. Кути. Багатокутники. Візерунок . Просторові тіла: куля, конус, піраміда, циліндр, куб.

Практична частина. Поділ фігур. Побудова візерунків з геометричних фігур однакової і різної форми, однакових і різних розмірів, однакових і різних кольорів. Перетворення однієї фігури в іншу за допомогою діагоналі, горизонталі, вертикалі. Логічні вправи з геометричними фігурами.

1.4. Просторові ознаки (6 год)

Теоретична частина. Просторове розташування предметів відносно себе (вгорі, внизу, праворуч, ліворуч, позаду, попереду), відносно інших предметів (над, під, за, перед). Місто, країна, столиця.

Практична частина. Визначення просторового розташування предметів відносно себе, інших предметів, на аркуші паперу. Вправи на пересування у вказаному напрямку. Розпізнавання лівої та правої руки. Вивчення домашньої адреси.

1.5. Одиниці вимірювання часу (9 год)

Теоретична частина. Доба, основні ознаки частин доби. Ранок, день, вечір, ніч. Вчора, сьогодні, завтра. Тиждень, дні тижня. Місяць, назви місяців. Рік. Пори року, їх ознаки і послідовність. Годинник - пристрій для вимірювання часу.

Практична частина. Розпізнавання частин доби. Вправи на орієнтування в часі. Відлік днів тижня по порядку. Відлік місяців року по порядку. Розпізнавання пів року, їх відлік по порядку. Знайомство з годинником.

Розділ 2. Мовлення дитини. Основи грамоти (72 год)

2.1. Звуки мови. Букви. Слова. (36 год)

Теоретична частина. Звуки. Слова. Позначення звуків. схеми слів. Голосні звуки та букви. Приголосні звуки та букви.

Практична частина. Складання схем. Звуковий аналіз слів. Вивчення, читання та друкування букв.

2. 2. Склад. Наголос (3 год)

Теоретична частина. Склад. правила поділу слів на склади. Наголос.

Практична частина. Поділ слів на склади. Читання складів, слів. Визначення наголосу в слові.

2.3. Словосполучення. Речення. (3 год)

Теоретична частина. Сполучення слів. Види речень за метою висловлювання, знаки закінчення. Кома. Схеми речень.

Практична частина. Читання словосполучень, речень. Написання знаків «крапка», «питання», «оклику», «кома». Складання речень та схем.

2.4. Світ навколо (15 год)

Теоретична частина. Природа жива, нежива. явища природи; погода. Тварини, рослини, птахи, комахи та їх ознаки. Предмети навколо нас. Професії. Сім'я.

Практична частина. Визначення «живе - неживе». Визначення погоди. Розпізнавання явищ природи. Порівняння тварин і птахів. Гра «Варимо борщик і компотик». Узагальнення назв предметів. Визначення професій батьків. Гра «Моя родина».

2.5 Мовлення дитини (15 год)

Теоретична частина. Слухання казок, оповідань, віршів.

Практична частина. Переказ казок та оповідань. Заучування віршів напам'ять.

Розділ 3. Художня творчість (69 год)

3.1. Аплікація з кольорового паперу (15 год)

Теоретична частина. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації робочого місця. Правила безпеки життєдіяльності. Пензлик, ножиці, лінійка, шаблон та їх призначення. Папір, історія його виникнення та виробництва. Трикутник, квадрат, круг. Основні кольори. Способи роботи з папером, клеєм.

Практична частина. Вирізання, згинання, склеювання паперу. Виготовлення аплікацій з геометричних фігур (котик з трикутників, песик з квадратиків, папужка з кружечків тощо).

3.2. Аплікація з природного матеріалу (9 год)

Теоретична частина. Необхідність та актуальність охорони природи. Природні матеріали, способи зберігання, підготовки до виконання робіт, Технологія виготовлення площинних аплікацій з використанням листя, насіння овочів та фруктів.

Практична частина. Прогулянка парком, збирання різноманітного природного матеріалу. Виготовлення площинних аплікацій з використанням листя, насіння овочів та фруктів.

3.3. Аплікації з кольорового картону (15 год)

Теоретична частина. Картон. Прийоми роботи з картоном. Особливості склеювання картону.

Практична частина. Розмічання деталей на картоні за допомогою лінійки або шаблону. Виготовлення аплікацій з картону – лісові звірята, кіт, собака тощо.

3.4. Ліплення з солоного тіста (6 год)

Теоретична частина. Об'ємні геометричні форми – куб, куля, циліндр, конус. Солоне тісто – матеріал для виготовлення об'ємних фігур. Способи ліплення об'ємних геометричних фігур.

Практична частина. Ліплення персонажів українських народних казок з солоного тіста підготовленого викладачем.

3.5. Оригамі (12 год)

Теоретична частина. Загальні відомості з історії мистецтва оригамі. Діагональ. Способи та прийоми складання паперу. Технологія виготовлення плоских фігур: овочі, котик, песик, сніговик; об'ємних фігур: скринька, склянка, літачок, човник, гаманець.

Практична частина. Виготовлення плоских фігур: овочі, котик, песик, сніговик; об'ємних фігур: скринька, склянка, літачок, човник, гаманець.

3.6. Об'ємні поробки з кольорового картону та паперу(12 год)

Теоретична частина. Прийоми роботи з картоном та папером. Особливості розмічання деталей, склеювання картону та паперу. Способи складання картону, паперу в «пружинку». Технологія виготовлення об'ємних іграшок з картону та паперу.

Практична частина. Складання паперу та картону. Виготовлення об'ємних іграшок з картону – горобці, синички, снігурі; з паперу на «пружинках» - бджілка, ведмідь, зайчик, мишка, білка.

Підсумок (3 год)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- основи безпеки життєдіяльності;
- числа і цифри до 10, арифметичні знаки та знаки порівняння;
- склад числа першого десятка;
- основні величини та способи порівняння;
- основні геометричні фігури, кути, тіла;
- просторові поняття відносно себе та інших предметів;
- країну, місто, столицю, адресу;
- основні ознаки і назви частин доби, днів тижня, пір року;
- голосні, приголосні звуки та букви;
- правила поділу слів на склади;
- види речень за метою висловлювання;
- ознаки тварин, рослин, птахів, комах;
- напам'ять декілька віршів, зміст казок;
- способи роботи з папером, картоном, клеєм, солоним тістом;

- призначення пензлика, ножиць, лінійки, шаблона;
- основні кольори;
- природні матеріали для виготовлення аплікації.

Вихованці мають уміти і застосовувати:

- рахувати, додавати і віднімати в межах 10 усно і письмово;
- розв'язувати приклади і задачі на додавання і віднімання;
- аналізувати, узагальнювати, класифікувати і групувати предмети, об'єктів за формою, величиною, кількістю та кольором;
- виконувати логічні вправи з геометричними фігурами;
- розпізнавати ліву та праву руки, визначати розташування предметів відносно себе, інших предметів;
- називати частини доби, дні тижня, місяці по порядку, розпізнавати пори року;
- читати і друкувати букви української абетки, склади, слова, словосполучення і речення;
- ділити слова на склади;
- писати знаки «крапка», «питання», «оклику», «кома»;
- складати речення та їх схеми;
- визначати «живе - неживе», погоду, розпізнавати явища природи;
- відрізняти тварин і птахів, овочі і фрукти;
- узагальнювати назви предметів;
- визначати професії, родинні стосунки;
- переказувати казки, оповідання, розповідати вірші напам'ять;
- вирізати, згинати, склеювати і складати папір і картон, виготовляти аплікації з геометричних фігур, площинні аплікації з картону, з використанням листя, насіння овочів та фруктів;
- ліпити з тіста персонажів українських народних казок;
- виготовляти пласкі і об'ємні фігури технікою оригамі;
- виготовляти об'ємні іграшки з картону.

Вихованці мають набути досвід:

- комунікації з однолітками в колективі;
- самостійної підготовки до занять;
- самостійного виконання завдань керівника;
- складання особистих речей по закінченні занять;
- пошани до рідної країни, її природи і людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція), наказ № 615 від 22.05.2012 Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
2. Т. Уварова, Ю. Волкова, В. Федієнко: Навчальне видання / Мовленнєве спілкування високий рівень. - Харків- ВД «Школа», 2010
3. Усна лічба для дітей 5-7 років. О.Л.Ващенко -Харків: ВД «Ранок», 2021
4. Логічні вправи: зошит для дітей 5-7 років. О.Л.Ващенко -Харків: ВД «Ранок», 2021
5. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України; науковий редактор та упорядник О.Л. Кононко. – Київ: «Світоч», 2008. – 450 с
6. Бочарова Н. Б. Учимся рисовать / Н.Б. Бочарова - М.: Школьная пресса, 2007. – 39 с
7. Гулянц Э. К. Что можно сделать из природного материала? / Э.К. Гулянц, И.Я. Бадик. - М.: Просвещение,1991.- 175 с.
8. Давидова Т. Игрушки из леса / Т. Давидова. - М.: Стрекоза – Пресс, 1991. – 75 с.
9. Давидюк Н. Керівнику гуртка, студії, творчого об'єднання /Н. Давидюк. – Рівне: РОППО, 2009.- 19 с.
10. Коваль І. Вчимося мислити. Розвиваючі ігри від 4 до 9 років / І. Коваль. - Х., 2007. – 256 с.
11. Комарова Т. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию / Т. Комарова. – М., 1991. – 175 с.
12. Коппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі / Н.М. Коппалова. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 80 с.
13. Литвинець Е.М. Дитячі руки не знають скуки / Е.М. Литвинець. - К.: Час, 1990. – 28 с.
14. Міщенко І. Т. Умілі руки / І.Т. Міщенко. - К.: Радянська школа, 1990. -76с.
15. Провознюк Г.Т. Краса виховує творчість. Методичний посібник / Г.Т. Провознюк. – Тернопіль: Мальва – ОСО, 210. – 260 с.
16. Черныш И. Удивительная бумага / И.Черныш. – М.: АСТ – Пресс, 2000. – С. 6-11; 20-83.

ОБЛАДНАННЯ, МАТЕРІАЛИ ТА ІНСТРУМЕНТИ

(із розрахунку на 1 вихованця)

№ з/п	Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>		
1.	Кольоровий картон	2 набори
2.	Кольоровий папір	2 набори
3.	Прості олівці	2 шт.
4.	Кольорові олівці	1 комплект
5.	Клей - олівець	2 шт.
6.	Клей ПВА	1 шт.
7.	Альбом для малювання	1 шт.
8.	Серветки для рук	1 уп.
9.	Фетр різнокольоровий	5 шт.
10.	Нитки для в'язання	1 моток
11.	Посуд одноразового використання	1 уп.
<i>Інструменти</i>		
1.	Пензлик для клею	1 шт.
2.	Ножиці для дитячої творчості	1 шт.
<i>Контрольно-вимірвальні прилади</i>		
1.	Лінійка 20 см	1 шт.